

торговельні марки, промислові зразки, сорти рослин, географічні зазначення.

Список використаної літератури:

1. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу та законодавство України. – Ю.М. Капіца. – Київ, 2006.
2. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу. – В. Скордамаля. – Київ, 2005.
3. Розвиток права інтелектуальної власності в Європейському Союзі. – Ю. Капіца, к.ю.н. – Міжнародні відносини 33/34, 2006.

Ключові слова: інтелектуальна власність, права, законодавство, перспективи розвитку.

Ключевые слова: интеллектуальная собственность, права, законодательство, перспективы развития.

Key words: intellectual property, rights, legislation, development prospects.

МУДРИЦЬКА КАТЕРИНА ОЛЕКСІЙВНА

Київський інститут інтелектуальної власності та права
Національного університету «Одеська юридична академія»,
викладач кафедри інтелектуальної власності
та цивільно-правових дисциплін

ПРИЧИНИ ТА ПІДСТАВИ ВИНИКНЕННЯ СПОРІВ ПРО ПОРУШЕННЯ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА САЙТАХ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Виникнення спорів про порушення прав інтелектуальної власності на сайтах в мережі Інтернет обумовлено певними підставами та причинами. Вони криються в об'єктивних і суб'єктивних негативних факторах та юридичних фактах [4, с. 89].

Підставами виникнення прав інтелектуальної власності є юридичні факти, з якими пов'язано надання охорони праву інтелектуальної власності.

Так, стаття 422 Цивільного кодексу України закріплює положення про те, що право інтелектуальної власності виникає (набувається) з підстав, встановлених Цивільним кодексом України, іншими законами та договорами. Для різних об'єктів інтелектуальної власності вони неоднакові [2].

Ніхто не стане заперечувати, що за допомогою мережі Інтернет та його сайтів ми можемо поновому спілкуватися, розважатися, впливати на суспільство. І все ж ми не повинні дозволити мережі Інтернет стати інструментом порушення прав та інтересів суб'єктів, що є власниками прав інтелектуальної власності.

Що ж стосується спору про порушення прав інтелектуальної власності на сайтах в мережі Інтернет, то дані «мережеві» юридичні факти можна поділити на такі три групи:

1) безпосередньо породжують спірні правовідносини: використання в господарській діяльності комерційних позначень, укладення авторських договорів та договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності;

2) характеризують поведінку суб'єктів спірних правовідносин: належне і своєчасне виконання юридичних обов'язків або навпаки невиконання (неналежне виконання – розповсюдження творів, захищених авторським правом, наприклад комп'ютерних програм або музичних творів) даних обов'язків, неправомірна реєстрація чи притримування назв доменів, тотожних чи подібних до існуючих знаків для товарів і послуг, з метою їх комерційного використання чи продажу законним власникам цих знаків.

Відповідна група юридичних фактів прив'язує сторони спору до заявленої вимоги, зумовлює їх легітимність в конкретному розглянутому спорі. Невиконання (неналежне виконання) одним із суб'єктів спірних правовідносин покладених на нього юридичних обов'язків викликає в іншого суб'єкта нове, яке раніше не існувало, охоронювану правомочність у вигляді права вимоги відновити своє порушене суб'єктивне право (законний інтерес), усунути наслідки протиправної поведінки і т.п.;

3) факти, що є підставою для позову. Це те, що в кінцевому підсумку змушує зацікавлену особу шукати захист своїх прав в суді: невизнання (оспорювання) відповідачем неправомірності своєї поведінки.

Як відзначав П.Ф. Елісейкін, оспорування – це «результат різної суб'єктивної оцінки своїх прав і обов'язків їх носіями» [3, с. 38.]. Відповідний результат повинен отримати зовнішнє вираження для того, щоб виник спір про право.

Сукупністю перерахованих юридичних фактів позивач в конкретному спорі обґрунтовує заявлені вимоги.

Загальним фактором поширення спорів про порушення прав інтелектуальної власності на сайтах в мережі Інтернет є розвиток ІТ-технологій в мережі Інтернет та економічного розвитку держави.

Актуальність даної проблеми визначається тим, що більша половина всіх авторських творів, доступних на сайтах в мережі Інтернет, опинилася там на незаконних підставах, тобто, саме з порушенням прав інтелектуальної власності.

Багато хто думає, що розміщення матеріалів відбувається безкоштовно, отже, ніякого порушення авторських прав немає. Але насправді автор спочатку не отримує той прибуток, на який він розраховував при продажу свого твору через торгову мережу або магазин. А це відбувається тому, що багато хто вже скачав його твір з мережі Інтернет [5]. Як правило, у більшості власників авторських прав, часто виникають труднощі, пов'язані з поясненням правової позиції в суді і збором необхідних доказів.

У суді, відповідно до чинного законодавства, кожна сторона зобов'язана довести ті обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог і заперечень [1, с. 33], тому головне завдання автора твору полягає в зборі доказів факту порушення його прав на сайтах в мережі Інтернет. Специфічність цього питання полягає в тому, що порушник натисканням декількох клавіш може видалити всі докази про те, що було несанкціоноване використання твору.

Також порушенням авторських прав є плагіат. Люди привласнюють собі авторство на розміщенні на сайтах в мережі Інтернеті твори. Багато недобросовісних власників інтернет магазинів, хостингів спокійно використовують фотографії, відео і різні матеріали інтелектуальної власності, «запозичені» у своїх конкурентів.

У людей склалася помилкова думка, що ця інтелектуальна власність – «нічия», хтось же все це написав, сфотографував. Однак, автор існує в будь-якому випадку. В останні роки «піратство» набуває масового характеру. Електронні документи, книги, статті копіюються, часто змінюються без згоди автора, а іноді їх видають за власну творчість. У зв'язку з цим слід зазначити, що відсутність на сайті інформації про автора (авторів) твору не звільняє від відповідальності за несанкціоноване використання цих творів, а також за плагіат [5].

Таким чином, серед причин масового незаконного відтворення примірників творів на сайтах в мережі Інтернет, що охороняються авторським правом можна виділити відсутність захисту авторських прав не тільки на сайтах в мережі Інтернет, а й взагалі в мережі Інтернет в цілому.

Ще одна причина порушення прав інтелектуальної власності на сайтах в мережі Інтернет – це низька динаміка розвитку законодавства в новоутворених сферах суспільних відносин.

Ця причина охоплює всі види спорів, що пов'язані з порушенням прав інтелектуальної власності на сайтах в мережі Інтернет.

Так, вказана причина породжує проблему надання правового захисту власникам прав інтелектуальної власності від її несанкціонованого використання на сайтах в мережі Інтернет.

Вирішення зазначеної проблеми можливо на підставі трактування відповідних норм законів з урахуванням принципів абсолютного захисту та недопустимості невинуватеного порушення прав на інтелектуальну власність.

По відношенню до авторського права це означає, що правовласник має виключні майнові права на використання авторського твору на сайтах в мережі Інтернет, що матиме на меті можливість вимагати усунення порушення від будь – яких осіб, які розміщують на сайтах в мережі Інтернет без відповідних правових підстав авторські матеріали.

Такий шлях дозволив би відійти від прийнятою Україною доктрини замкнутого кола авторських повноважень.

Ще однією причиною виникнення спорів є відсутність стимулів та купівельної спроможності для купівлі об'єктів інтелектуальної власності. Причиною цьому є цілий комплекс проблем різного характеру,

який склався історично і посилюється за останній рік серйозною політичною нестабільністю [6].

Як наслідок недосконале законодавство щодо притягнення винних осіб до відповідальності.

До того ж, при низькому рівні доходів населення не останню роль відіграють ціни, під впливом динаміки дії яких відбуваються зрушення попиту, пропозиції, в зв'язку з чим складається на ринку певна кон'юнктура, в т.ч. невірноважена.

Зазначене вище, безсумнівно, створює велику кількість спорів про порушення прав інтелектуальної власності на сайтах в мережі Інтернет і породжує труднощі їх розгляду на різних рівнях судового провадження.

Однак, не зважаючи на наявні прогалини в чинному законодавстві щодо врегулювання спірних правовідносин та розгляду такої категорії спорів, необхідна профілактика подальшого зростання кількості такої категорії спорів, шляхом усунення зазначених вище причин, а також умов що їх породжують.

Список використаної літератури:

1. Господарський процесуальний кодекс України: Прийнятий 06 листопада 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 6, с. 33.
2. Цивільний кодекс України: Прийнятий 16 січня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44.
3. Елисейкин П.Ф. Основания спора о праве гражданском // Вопросы теории и практики гражданского процесса. Гражданское судопроизводство и арбитраж: Межвузовский научный сборник. Саратов. 1984, с. 38.
4. Зайцев И.М. Функции иска в судопроизводстве // Государство и право. № 7. 1996, с. 89.
5. Морозов А.Г. Преступления в сфере авторских и смежных прав: общественная опасность и правила квалификации: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Н. Новгород, 2007.
6. Тюха І.В. Проблеми інноваційної діяльності в Україні та на вітчизняних підприємствах [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2015/72.pdf.

Ключові слова: причини, підстави, юридичні факти, спір, сайт, Інтернет, право інтелектуальної власності.

Ключевые слова: причины, основания, юридические факты, спор, сайт, Интернет, право интеллектуальной собственности.

Key words: causes, grounds, legal facts, dispute, site, Internet, intellectual property right.